

Andrew Pyper

Verdwenen meisjes

Vertaald door Mieke Vastbinder

Anthos | Amsterdam

PROLOOG

Een namiddag na een dag die zo volmaakt was dat de mensen over niets anders kunnen praten dan over wat voor een volmaakte dag het is geweest. Deze mensen tenminste niet. Ze zitten in canvas vouwstoelen op een klein vrijgemaakt stuk strand bij een meer in een streek waar de zomer slechts een kort intermezzo is tussen de winters door. Ze kijken naar de ondergaande zon, loom en vol ontzag, maken muziek met de ijsblokjes in hun glas en voelen dat dit – het bezit van een mooie plek aan het water, tussen de bomen en uit het zicht van de burens – werkelijker en echter is dan al het andere waar ze in hun leven op kunnen hopen. Een van de mannen staat op om naar de barbecue te kijken en de lucht vult zich met de veelbelovende geur van aansteekvlloeistof en verbrand vet. De schemering is nog niet ingevallen, maar uit het ongemaaid gras zweven muggen omhoog naar wilgentakken, en er zwermen vleermuizen uit van onder de boeiborden van het huisje om de muggen uit de lucht te happen. Meer drankjes, meer ijs – *tinkeltinkel* – het opstijgende lachsalvo van een vrouw die schatert om het gemompelde verhaal van een van de mannen. Een vederlichte streling van een zucht wind om hen heen, tussen hun benen door, koel in hun bezwete nek. Het meer voor hen weerspiegelt het licht maar wordt net onder het wateroppervlak geleidelijk donkerder, waar het helderblauw van de middag verandert in een paars stremsel van zout, water en wier – de kleur van verkleumde lippen, van bloed dat op het mes droogt.

Eerst komt er een meisje en dan een jongen door de hordeur van het huisje. De mensen bij het meer draaien zich om en zwaaien lui naar hen. Ze waren alweer bijna vergeten dat zij er ook waren. De twee staan daar samen met door de zon gebruikte huid op blote voeten te fluisteren. De jongen zegt iets tegen het meisje over hun ouders, waarop zij haar hand voor haar mond slaat. Hij is een jaar of elf, twaalf, en zij een half jaar jonger, maar ze zijn vertrouwd met elkaar en met dagen als deze, waarop ze dingen achter de rug van hun ouders om en onder de eettafel van de grote mensen doen. Iedereen vindt het fijn dat neef en nicht het zo goed met elkaar kunnen vinden en voor elkaar zorgen, zodat de volwassenen, zolang ze hier bij het meer zijn, zich kunnen voorstellen dat ze weer jong, onbezorgd en kinderloos zijn.

Als de man bij de barbecue de lappen vlees op het rooster legt, lopen de jongen en het meisje naar de anderen toe en vragen of ze voor het eten nog met de kano weg mogen. De ouders vinden dat geen probleem, hoewel een van de vrouwen een grapje maakt over hoe 'schattig' het is dat het 'zo dik aan is' tussen die twee, en dat ontlokt de man die niet op de barbecue let een spottende lach. Het is het oude, bekende spel. De jongen en het meisje weten dat dit is wat hun ouders het liefst doen: een beetje te veel drinken en opmerkingen maken over ervaringen die ver genoeg in het verleden liggen om er nu lol over te kunnen maken of zelfs als niet-bestaand af te doen, zoals hun eerste liefde. Dus ze reageren niet direct, hoewel het meisje een geluidloos *haha* naar haar moeder mimet om te laten merken dat het grapje allang niet leuk meer is.

Ze trekken een aluminium kano onder het dichte struikgewas van gagel en laurier vandaan dat de erfscheiding aangeeft. Terwijl ze een blik wisselen gooien ze de zwemvesten er weer onder. De romp glijdt over de smalle strook kiezelstrand naar het water, de stenen krassen tegen het metaal. Het meisje loopt voorop en de jongen achteraan (of op boeg en achtersteven, zoals de vader van de jongen hem blijft zeggen). Zo varen ze meestal. De jongen is sterk en heeft een geoefende j-slag, die van pas komt als het meisje moe wordt en hij hen in zijn eentje terug moet peddelen.

'Familiëromantiek!' roept de barbecueman, die het eerder maakte grapje niet heeft gehoord. De moeder van het meisje kijkt om naar haar man, spreekt zijn naam overdreven ernstig uit en schudt haar hoofd als om te zeggen *Die snapt ook nooit iets*.

'Wat is er nou?' vraagt de barbecueman schouderophalend, en hij kijkt naar de andere man met een *Snap jij iets van vrouwen?* op zijn gezicht en allemaal lachen ze weer, omdat het zo gaat tussen mannen en vrouwen als alles goed is.

Het meisje slaakt een kreet als haar voeten diep wegzinken in de wiermassa die begint waar het zand ophoudt, en stapt dan met twee atletische beenzwaaien in. De jongen zet voor de laatste keer af, knielt achter in de kano en peddelt met drie slagen een kleine twintig meter van het strand en het gelach van hun ouders vandaan.

'Zullen we naar het eiland gaan?' vraagt het meisje. Daar gaan ze meestal heen. Er steekt daar een granietrots uit het gebladerte omhoog waarvandaan je bijna de helft van de inhammen en aan-

legsteigers kunt zien. Het is ook de plek waar ze elkaar vorige zomer in het weekend van Labor Day voor het eerst hun liefde hebben verklaard.

‘Nee. Laten we naar de beverdam gaan.’

‘Dat is wel ver.’

‘*Dat is wel ver,*’ praat hij haar na, waar ze een hekel aan heeft omdat hij er zo goed in is.

Ze buigen van het eiland af, dat achthonderd meter in een rechte lijn van het strand bij het huisje ligt, en varen naar de monding van een naamloze rivier die erachter ligt.

‘Ik wil niet naar huis,’ zegt ze zonder zich om te draaien.

‘Hoe bedoel je?’

‘Ik wil hier blijven. Ik wil niet dat de zomer ophoudt.’

‘Maar hij houdt wel op. Het wordt koud, het meer vriest dicht en er is geen tv.’

‘Kan me niet schelen. Ik vind het alleen zo erg dat we dit nu kunnen doen – en dat ik straks alweer thuis ben en jij ook, en dat we dan weer met die eikels op school moeten optrekken en zo. Dat is gewoon balen.’

‘Ik weet het.’

‘En ik mis je. Ik bedoel, ik weet dat ik je zal missen.’

‘Ja.’

‘Ik wou...’ ze zucht, maar gaat niet verder. De jongen weet wat ze bedoelt; hij weet dat er veel is wat het meisje wou.

Als ze de beverdam naderen, trekt ze de peddel in, draait zich om en kijkt de jongen aan. Ze glimlacht en legt haar hoofd in haar nek om de laatste de warmte van de zon op te vangen. De jongen bestudeert het sterrenstelsel van bleke sproetjes die haar borst bedekken en zich samenvakken op de plek boven haar kleine borsten. Haar haar, roodbruin in de winter en bijna blond in de zomer, valt achterover en hangt bijna in het water. Ze maakt een laag kreunend geluid achter in haar keel, strekt haar benen voor zich uit en wiebelt met haar tenen tot hij voorzichtig zijn peddel neerlegt en ze vastpakt.

‘En deze kleine boutjes gaan op de barbecue,’ kakelt hij en het meisje gilt, ze kan niet tegen kietelen, weet hij. Dan leunt ze voorover en kust hem.

‘Familiëromantiek,’ zegt ze.

‘Wacht even. Laten we eerst even aanleggen.’

De jongen manoeuvreert de kano de laatste twintig meter naar de riviermonding, het riet in, tussen het vlas en het gedoorn

hoornblad. Als hij eenmaal op de oever stapt, pakt hij de arm van het meisje en loodst en tilt haar min of meer naast zich. Als hun voeten in de weke rivieroever wegzakken, stijgt er een rottingsgeur uit de grond op, de geur van ontbindende vis, slakken en kikkers.

‘Getver. Ruikt naar stront!’ roept het meisje, hoewel de jongen weet dat het dat niet is, maar de stank van dode dingen.

‘Ze gaan bijna eten.’

De jongen knijpt zijn ogen toe en kijkt naar de figuurtjes van de volwassenen, die zich nu om de picknicktafel verzamelen om nog wat in te schenken. Als ze de zonnige plek bij het meer verlaten, verdwijnen ze in de schaduw, zoals de jongen en het meisje verdwijnen in de lengende schaduwen, als je ze zou zoeken vanaf de plek waar de volwassenen hebben gezeten.

‘Moeten we terug?’ vraagt het meisje.

‘Heb je honger?’

‘Nee.’

‘Dan doen we het rustig aan.’

Ze peddelen door de modder langs de oever naar de plek waar de bever een smal stuk in de rivier heeft afgesloten met twijgjes, gevallen takken en zelfs een stuk van een hockeystick, die door gedroogde modder bij elkaar worden gehouden. De jongen loopt een paar meter de dam op en steek zijn hand naar haar uit. Onder zijn voeten zuigt en gorgelt het stromende water en kraakt de in elkaar gevlochten dam onder zijn gewicht.

‘Nee! Kom eraf! Het is het huis van de bever!’ roept het meisje half protesterend, half verrukt naar de jongen.

‘Kom dan. Het geeft niet. Hij zit hier niet meer. Hij woont nu ergens anders, dus het is niet erg,’ liegt de jongen. Hij weet niets van bevers of van welke paddenstoelen in het bos je kunt eten of hoe je aan de hand van de sterren je positie kunt bepalen, maar hij vertelt het meisje van alles over dat soort dingen.

‘Echt waar?’

‘Echt.’

‘Zeker weten?’

‘Zeker weten.’

Het meisje pakt zijn hand en stapt naast hem op de dam, zo dicht bij dat hij zijn arm achter haar rug moet leggen om te voorkomen dat ze in het water valt. Haar zoete adem ruikt kruidig als kaneel en blaast warm in zijn nek.

‘Kom eens hier,’ fluistert hij, hoewel ze niet dichterbij kan

komen. Hij laat zijn hoofd zakken en kust haar, beweegt zijn tong in haar mond en zijn handen naar haar heupen om haar stil te houden. Ze hebben elkaar al eens gekust, maar deze zomer was het anders. Ze voelden dat het anders was. Maar dat hij zijn ogen openhoudt en zij de hare dichtdoet als ze elkaar kussen, is hetzelfde. Hij vindt dat bijna nog fijner dan de zachte uitnodiging van haar lippen. Haar oogleden zien dichtvallen alsof ze slaapt zodat hij haar genot kan zien zonder zelf gezien te worden.

Als ze uit elkaar gaan houden ze elkaar een poosje vast, staan ze zwijgend bij elkaar, luisteren naar de oppervlakkige ademhaling van de ander. In dat ene moment van stilte tussen hen is de schemering ingevallen. Tussen de donker wordende bomen achter hen verschijnen speldenprikjes kleur. Zwijgend kijken de jongen en het meisje hoe ze te voorschijn komen, vuurvliegjes die tussen de takken en het hoge gras door flitsen. Honderden glinsterende communicerende puntjes die het bos uit zweven.

‘Het lijkt wel of ze met elkaar praten,’ zegt het meisje.

‘Mooi, hoor. Leuk.’ De jongen telt in zijn hoofd tot drie. *Eén Mississippi, twee Mississippi, drie Mississippi.* ‘Kom, laten we naar de kano gaan, dat is beter.’

De jongen draait zich om en loopt naar de plek waar ze vandaan komen, en als hij van de dam afstapt, vraagt hij zich af of de bever vanuit het bos naar hen kijkt.

‘Kom dan!’ roept hij naar het meisje. Ze draait zich om en loopt achter hem aan. Als ze bij de kano komt, klimt ze er het eerst in en duwt hij hen af, waarbij zijn voeten een vies zuigend geluid maken. Zonder iets te zeggen peddelen ze langzaam om de riviermonding heen, kijken ze naar snoekjes, rotsbaars en kikkervisjes die door het water flitsen waar zij kolken draaien met hun peddels. Dan stuurt de jongen hen het open water op. Als ze eenmaal in het midden zijn, stopt hij en trekt hij zijn peddel aan boord. Hij kijkt naar haar volmaakt gevormde rug, de zachte huidplooi bij haar roodverbrande nek.

‘Hé,’ zegt de jongen, en het meisje draait zich naar haar om en legt haar peddel naast de zijne.

‘Wat hé?’

‘Hé, je ziet er zo mooi uit. Hier in het licht.’

De jongen komt naar voren en houdt de kano met zijn handen op de boorden recht. Hij gaat op zijn knieën voor het meisje zitten, omvat haar gezicht met zijn handen. ‘Heel mooi.’

Hij kust haar hard en ze maakt een geluidje, een ondefiniceerbare zucht van onderwerping of weerstand, en zijn handen glijden naar haar heupen, tillen haar op en leggen haar onder hem neer zonder dat hij zijn mond van de hare haalt. Terwijl zijn vingers aan het werk gaan – trekken, duwen, haar manoeuvreren – houdt hij zijn mond op de hare zodat ze niets kan zeggen. Maar uiteindelijk moet hij zich wel terugtrekken om zijn lichaam in de juiste hoek te krijgen, en als ze haar mond opendoet is het niet om *Niet doen* te zeggen, maar ‘alsjeblijft’, haar stem door paniek verstikt. Ze vraagt hem te stoppen zonder zijn naam te noemen – alleen maar *alsjeblijft* – want voor het meisje was hij niet langer haar neef, maar iets anders, een woest, wild ding, als de beer die ze eens had gezien. Het beest had bij de vuilstortplaats lopen schuimbekken en jammeren voordat de politie het een kogel door de schedel joeg.

‘Niet bewegen. Anders slaat hij om,’ fluistert de jongen. Maar ze wil niet bewegen. Wat ze wil, is zo stil liggen dat hij ermee ophoudt. Dus doet ze haar ogen dicht en houdt haar rug recht tegen de aluminium spanten van de kano en stelt zich voor dat ze op de volmaakte lijn tussen water en lucht drijft. Maar zijn adem is er nog, zijn sterke vingers en het gewicht van zijn dijen op de hare.

De jongen stopt even en wanneer ze haar ogen opendoet, ziet ze hem aan de gesp van de riem om zijn short en de rits eronder prutsen. Met een gegrom valt hij achterover en trekt ze omlaag, waarbij de zoom scheurt. Hij schopt ze uit en ze komen op haar borst terecht. Dan komt hij weer naar voren en houdt zijn mond tegen haar oor.

‘Kom op,’ fluistert hij. Meer kan hij niet bedenken. *Kom op, kom op, kom op*. Hij wou dat ze anders was – ouder en uitnodigend, als de vrouwen zonder gezicht in zijn fantasieën – niet dit meisje met haar magere heupen en een te vertrouwd gezicht, dat is verwrongen van angst. Hij wil dit niet. Hij wil een droom. Dus hij doet zijn ogen dicht, speelt met zichzelf, en juist als het schommelen van de boot en uitdijende hitte in zijn lijf beginnen te lijken op wat hij wil, wordt hij door haar gegil uit zijn droom weggerukt.

Hij probeert haar te sussen, maar ze gilt nog harder en slaat met haar vuisten tegen de romp en schopt met haar hielen tegen zijn rug. Het gillen houdt maar niet op, ook niet als hij zich terugtrekt en zegt dat het goed is, dat het hem spijt en het niet

meer zal proberen. Kijkt over zijn schouder naar het huisje om te zien of haar kreten iemand naar het strand hebben geroepen, maar dat kan hij niet zien, hij wordt verblind door de laagstaande zon. Als hij zijn hoofd weer omdraait krabbelt het meisje overeind, met één hand door de lucht zwaaiend en de andere op de zijkant van de kano zodat hij omlaag duwt. Haar silhouet tegen de halfdonkere lucht, met herkenning en afschuw op hem neerkijkend. Dan, op hetzelfde moment – dezelfde fractie van een moment – dat ze gaat staan, rolt de kano in een vloeiende beweging om en duwt hij hen beiden onder water.

Koud.

Het is niet de kou die het bloed in hun hart doet stollen en hun spieren verkramppt zodra ze om zich heen slaan om naar boven te zwemmen. De jongen houdt zijn ogen dicht, maar reikt naar boven, tastend naar de omgeslagen kano en vindt hem al snel. Met een enkele beweging breekt zijn hoofd door het wateroppervlak de lucht in en hij hapt hongerig naar lucht. Hoe lang is hij beneden geweest? Vijf seconden. Lang genoeg om pijn in zijn borst te hebben. Hij hangt een poosje met zijn armen over de glibberige romp en ademt alleen maar. Dan herinnert hij zich het meisje.

Roept haar naam een keer, maar schreeuwt hem niet uit.

Niets.

Geen geluid, afgezien van het kabbelen van het water tegen zijn schouders. Waar was ze? Ze konden allebei goed zwemmen, maar zij nog beter dan hij, sneller, en ze had een beter uithoudingsvermogen. Ze had nu naast hem moeten hangen, water in zijn gezicht spugend, of honderd meter verderop, op weg naar de oever. Maar daar was ze niet. De jongen weet dat hij moet duiken om haar te zoeken, maar het is daar beneden zo koud, één meter onder het oppervlak maar. Een verschil van een paar graden tussen oksels en tenen. Het is koud, en dat beangstigt hem.

De eerste keer duikt hij maar een meter diep voor hij omdraait naar boven, met de ogen dicht om de slangen met insectenogen en de gloeiende, veelarmige kwallen, die hij zelf heeft verzonnen, niet te zien. Hij bijt in de lucht.

De tweede keer dat hij duikt haalt hij zo diep als hij maar kan adem en zwemt vechtend tegen de opwaartse druk naar beneden, nog steeds met zijn ogen dicht en zijn handen voor zich uit. Dan voelt hij haar. Niet echt een lichaamsdeel, maar de trillin-

gen van haar worsteling die door het water trekken. Verder naar beneden. Het brandende gevoel in zijn borst is nu afgedaald naar onder aan zijn ruggengraat en maakt zijn benen gevoelloos. Als hij zijn kaakspieren voelt trekken om zijn mond open te trekken, beveelt hij zichzelf terug te gaan, maar niets gehoorzaamt en hij zwemt nog twee slagen dieper.

En vindt haar arm. Sluit zijn vingers om haar pols. Dan trapt hij als een bezetene.

Maar het meisje voelt zwaar aan, zwaarder dan ze hoort te zijn, alsof er een zak nat zand aan haar voeten hangt. Tien zakken nat zand. De pijn die wordt veroorzaakt door zuurstofgebrek is nu een beierende klok in zijn hoofd, maar hij laat haar niet gaan. Hij vecht met de laatste restje van zijn krachten tegen het gewicht en dan slaat zijn vrije arm tegen de onderkant van de kano.

Zelfs nu hij zijn arm om de rand van de kano heeft geslagen, is het meisje nog te zwaar om naar boven te trekken. Zijn schouder spant zich, zijn tenen gaan door haar haar, maar ze komt niet verder omhoog. Dan voelt hij een ruk. Een sterke kracht onder haar die ook hem bijna onder trekt. Dan nog een.

Niet dat het meisje zo zwaar is dat hij haar niet omhoog kan trekken. Iets anders is haar de andere kant op aan het trekken.

Bij de derde ruk is ze verdwenen.

De jongen houdt zijn hoofd omhoog en duikt nog een keer. *Eén Mississippi, twee Mississippi.* Deze keer gaat hij zo diep als hij kan en beweegt zijn armen om naar haar te voelen, maar tast in het niets.

Hij zegt tegen zichzelf dat hij het niet moet doen, dat het te verschrikkelijk zal zijn en dat het geen zin heeft, maar hij doet het toch. Hij kijkt.

Wat hij eerst merkt, is dat het openen van zijn ogen ook zijn oren heeft geopend, omdat hij dan pas het schreeuwen van zijn nicht hoort. Daarna ziet hij haar schreeuwen, haar wijdopen mond die een kleiner wordende stroom luchtbellens naar hem uitblaast, waarna de luchtbellens aan het oppervlak geruisloos uit elkaar spatten. Maar naarmate ze minder lucht heeft, wordt haar schreeuw erger, een kreunend inademen van het paarse gewicht van het meer. Wild witte ogen, blond haar als oliezwarte palingen uit haar hoofd kronkelend. Vingers die naar het licht klauwen, naar hem, naar wat dan ook, maar als ze daarmee ophouden, zijn het verwrongen vuisten.

Ze zinkt snel, maar hij herinnert zich alles.

Niet gezonken, maar getrokken. Dat is wat hij ziet. Zijn nicht wordt uit de laatste repen zonlicht het zwart in getrokken, de blinde, koude diepte in.

Deel 1

Niets wordt bij de uitoefening van het strafrecht zwaarder overschat dan de waarheid. Het is een soort beroepsgeheim onder juristen dat de feiten maar zelden de uitkomst van het proces bepalen. Wat de argeloze toeschouwer over het hoofd ziet, is het subtiele onderscheid tussen de waarheid en het overtuigen van anderen om een van de alternatieven van de waarheid te accepteren.

Dat zal ik met recente gebeurtenissen toelichten:

Vandaag wordt van mij verwacht dat ik de verdediging afrond van een verdachte in een proces dat om seksueel misbruik draait, waarin de feiten glashelder zijn en allemaal in het nadeel spreken van mijn cliënt, ene meneer Leonard Busch. Alsof dat nog niet erg genoeg is, is de raadsman voor de aanklager even vaardig, vastbesloten en ambitieus als ondergetekende. Een geconstipeerd uitzierende jonge vrouw met wenkbrauwen die een donkere, doordringende 'V' vormen als ze praat en wier woorden stuk voor stuk beschuldigend vibreren, kwaliteiten die hebben bijgedragen tot het fenomenale eerste getuigenverhoor dat zij als aanklager heeft afgenomen. Toen het slachtoffer midden in haar relaas over de nacht in kwestie in tranen uitbarstte, stapte mijn tegenstander hulpeloos naar de getuigenbank, wierp mijn cliënt een vuile blik toe en suste het meisje met: 'Het is al goed, Debbie. Je hoeft hem niet aan te kijken,' terwijl ze met een trillende wijsvinger naar goeie ouwe Lenny priemde. Het was een prachtig gebaar: theateraal, moederlijk, bevooroordeeld. Het heeft onze positie zozeer verzwakt dat ik in de verleiding kwam op te springen en bezwaar aan te tekenen tegen iets wat zo duidelijk een tactische manoeuvre was. Maar uiteindelijk bleef ik zitten, keek de aanklager aan met een blik waaruit, naar ik hoopte, mijn verontwaardiging sprak en hield mijn mond. Op zulke momenten is het cruciaal je een van de eerste regels voor succesvol strafpleiten te herinneren: soms moet je kleine nederlagen incasseren om de eindoverwinning te behalen.

Maar voor de heer Busch (en bovenal voor zijn advocaat, Bartholomew Christian Crane) leek er geen overwinning als uitkomst van het proces in het verschiet te liggen. Toen de bewijzen van het OM uitvoerig in de rechtszaal werden geëtaleerd, werd vrijspraak een steeds minder waarschijnlijke uitkomst van

dit proces, tenzij de verdediging met een troefkaart kon komen. Daar zou een waar wonder voor moeten gebeuren, te oordelen aan de vastbesloten gezichten van de jury. Hoewel die zorgvuldig is geselecteerd om socialisten, feministen, en mensen die geloofden dat O.J. het heeft gedaan buiten te sluiten, zouden de juryleden een rechtgeaarde griezels herkennen als ze er een zagen. Dus terwijl ik mijn hoofd van mijn kussen hef en knipper tegen het gemene licht van de herfst in Toronto, breek ik mijn hoofd over de vraag waar ik een redder vind voor Leonard Busch, die het anders wel kan vergeten.

En er komt niets in me op. Maar dat is niet ongewoon, gezien het tijdstip. Het linkeroor zoemt, het rechter bromt, mijn brein drukt tegen mijn schedel aan en achter mijn ogen kriebelen de zenuwen. Rol mijn hoofd om en om en laat het hele zootje heen en weer klotsen. Het is zo'n moment (d.w.z. het begin van de dag) waarop ik God dank dat ik alleen woon, want onder ideale omstandigheden vind ik het al moeilijk om intensief contact met anderen te tolereren, maar voor negenen vind ik dat onmogelijk. Dat heeft misschien te maken met mijn specifieke gewoonten en verslavingen, maar misschien ook niet. Maar of ik nu de avond tevoren heb gedronken of aan kruidenthee heb genipt (ik heb wel eens een nipje kruidenthee genomen), sinds ik me in de juridische arena heb begeven, ben ik elke ochtend met een kater wakker geworden. Dat is dus vijf jaar lang. Natuurlijk worden veel van dit soort ochtenden voorafgegaan door nachten van een of andere vorm van zelfmishandeling, maar mijn conditie lijkt er niet meer van afhankelijk te zijn. Wakker worden in een toestand van lichamelijk en geestelijk lijden hoort gewoon bij mijn roeping. Zoals de slager zijn bloedige schorten en de vuilnisman zijn stinkende vingers verdraagt, zo moet ook ik ermee leven.

Ik kom stijf overeind van de witte vlakte van een voor de helft beslapen kingsize bed en schuifel naar het aanrecht in het keukentje waar mijn inspiratie in de vorm van een mierenhoopje witte kristallen op mij wacht. Na twee holten verzengende snuiven ligt er nog slechts een poederig residu, en nu ben ik in staat te concluderen dat Leonards enige kans Lisa is, de achttienjarige vriendin van de verdachte.

Leonard Busch zelf is tweeënvijftig, een kleerkast van een vent die zijn neus graag in meisjesslipjes steekt en de eigenaar is van Pelican Beach, een nachtclub in een oud warenhuis waar voorheen auto-onderdelen werden verkocht, onder de betonnen

vlakke van de Gardiner Expressway bij de haven. Het is zo'n hal van hangarafmetingen die in februari reclame maakt met strandvolleybal voor 'studentes', in april een *miss wet-T-shirtverkiezing* en elke dinsdag voor Ladies' Night (een gratis roos en een tequila voor half geld tot middernacht, het moment waarop de 'ladies' meestal in de gewenste toestand zijn om te worden afgevoerd naar de matras van een wildvreemde). Leonard runde het hele vuige zaakje vanuit zijn kantoor boven de dj-hoek met spiegelruit die uitzicht boden over de kolkende dansvloer. Daar dreef hij zijn handel, waarmee wordt bedoeld het tellen van bonnen, het drinken van Ballantine's met ijs en het voeren van sollicitatiegesprekken met meisjes die serveerster wilde worden. Een van de eerste bewijzen tegen hem wees erop dat Leonard dan vaak de kans waarnam om vragen met dubieus doel te stellen ('Heb je nu een onderbroek aan?') en om in achterwerken te knijpen, ze te betasten en vast te houden om de kwaliteiten van de sollicitant te beoordelen.

Al deze details, hoe onbetamelijk ook, baarden me geen echte zorgen. Maar Leonards liefhebberij bepaalde vrouwelijke persoeneelsleden met sterke drank vol te gieten, hen vroeg in de ochtend mee te nemen voor een ritje naar het haventerrein en zichzelf dan boven op de praktisch in coma liggende lichamen te hijsen, was vanuit juridisch oogpunt bekeken zorgwekkender, vooral gezien het feit dat een van zijn 'vriendinnetjes' de dag erna bekendmaakte dat Leonard Busch, haar werkgever en vriend ('Ik vond hem eerst wel lief') zonder haar toestemming zijn gierief bij haar had gehaald. Ze verklaarde dat ze niet eens in staat zou zijn geweest haar toestemming te uiten als ze dat had gewild, omdat haar hersenen dusdanig door drank waren verdoofd dat ze alleen maar met haar handen op zijn rug kon slaan en kon proberen zich de namen van de teddybeertjes in haar slaapkamer bij haar ouders thuis te herinneren.

Douchen, een haastig gesmeerde sandwich in mijn borstzak steken voor de zeldzame momenten dat mijn eetlust zich aandient en de Spadina op, de Queen Street over, naar de rechtbank. De lucht is koud voor de tijd van het jaar, maar dat merk ik amper; ik concentreer me op mijn benadering van lieve, kleine Lisa. Ze was stommer dan ik gewend was van creditcardpoezen van haar leeftijd. Niet alleen stom genoeg om al lange tijd Leonards enige, vaste vriendin te zijn, maar ook nog om verliefd op hem te zijn. Woonde alle zittingen bij, zocht een plaatsje ach-

ter in de zaal en probeerde elke keer als hij opstond om te worden geboeid en naar zijn cel weggeleid, oogcontact met haar geliefde te maken. Eerst dacht ik dat het meisje onze zaak goede diensten zou kunnen bewijzen, maar toen ik mijn cliënt ernaar vroeg, wees hij dat idee van de hand.

‘Dat kun je wel vergeten. Ze is knettergek. Bovendien weet mijn vrouw niets van haar,’ waren zijn exacte bewoordingen.

Het was mij niet duidelijk waarom mevrouw Busch meer van streek zou zijn over het feit dat hij een maîtresse had, dan over het feit dat haar man als verkrachter werd veroordeeld, maar ik zei er niets meer over.

Tot vandaag. Wanneer ik in het gerechtsgebouw aankom daal ik af naar de cellen, schud mijn hoofd tegen Leonard en doe mijn voorstel door een gat in het plexiglas tussen ons in.

‘Hebben we nog iets anders?’ vraagt hij.

‘Niets.’

‘Ga dan maar met haar praten. Maar ik zou niet weten wat zij voor nuttigs te melden heeft. Ik heb haar die avond niet eens gezien.’

Als de zitting wordt hervat, begint de rechter met de vraag of ik bereid ben mijn slotpleidooi te houden. Ik zeg dat ik een korte schorsing nodig heb om een laatste overzicht te maken van de bewijzen van de verdediging, voordat de zaak wordt afgerond. De rechter schort de zitting tot na de lunch op. Ik heb drie uur.

Als de paar toeschouwers de gang op zijn gelopen, sluip ik achter mijn prooi aan en buig me zo ver over haar heen dat mijn neus wordt gevuld met de citroengel in haar kapot gepermanente, geelgebleekte haar, en nodig haar fluisterend uit me te volgen. Ze loopt me zonder een woord achterna naar de ondervragingskamer aan het eind van de gang, waar ze gaat zitten en ik de deur met een galmende klik op slot draai. Ik schuifel naar een stoel tegenover haar en vlei mezelf in de kuip van oranje plastic.

‘Ik wil geen tijd verspillen, Lisa, omdat we eerlijk gezegd geen tijd te verliezen hebben,’ begin ik met een gekwelde zucht. ‘Kun je dat begrijpen?’

‘Ja, meneer Crane.’

Ik voel een tinteling van plezier als ik haar ‘meneer Crane’ hoor zeggen. (Ik ben nog jong en ijdel genoeg om ervan te genieten als mijn achternaam door anderen wordt uitgesproken.)

‘Laat ik je dan vertellen dat ik wil dat je de laatste getuige in deze zaak bent. Ik wil dat je jouw kant van het verhaal vertelt,

Lisa.' Ik haal diep adem. 'Dat Leonard het misdrijf waarvan hij wordt beschuldigd niet kan hebben gepleegd omdat jij op veertien augustus bij hem was. Dat wil ik dat je voor me doet.'

'Maar dat kan ik niet zeggen.'

'Waarom niet?'

'Omdat het niet waar is.'

In één beweging sta ik op, trap mijn stoel naar achteren, zodat hij over de gewreven marmeren vloer schuift en tegen de muur achter me botst.

'Dat is onzin! Pure nonsens! Je kunt zeggen wat je wilt, Lisa. Ik zal je laten zien hoe.' Leun over de tafel heen, zodat mijn gezicht het enige is wat ze ziet. 'Doe je mond open.'

'Wat?'

'Gewoon je mond opendoen.'

De mond gaat open.

'Nu zeg je: "Dit is allemaal mijn schuld."' "

'Nee... hij...'

'Zeg het nou maar!'

'Dit is allemaal mijn schuld.'

'Prachtig! Zie je wel? Je zei gewoon dat het allemaal jouw schuld is, terwijl wij weten dat het Leonards schuld is. En dat is de les van vandaag: het is mogelijk een ander verhaal te vertellen dan het verhaal dat we kennen.'

Ik ga van de tafel af staan en vouw mijn armen voor mijn borst, mijn voetbalcoach-houding, en blijf de blik uit de grote zwarte pupillen van het meisje vasthouden. 'En jij zegt straks dat hij die nacht bij jou is geweest. Dat jullie op de gebruikelijke plek hebben afgesproken, dat hij je zoals gewoonlijk naar de haven heeft gereden, dat jullie tot ongeveer drie uur in alle gebruikelijke standjes hebben gevreeën, dat hij je daarna naar de stad heeft gebracht en je een paar straten van je huis heeft afgezet, zoals hij altijd deed.'

'Maar dat is niet waar,' probeert ze nog met trillende onderlip en brekende stem. 'Meneer Crane, dat is niet gebeurd. Die nacht niet.'

Dan komen de tranen, een huiverende stortvloed, en ik weet dat ik heb gewonnen. Uit ervaring weet ik dat tranen er altijd een teken van zijn dat iemand bereid is van gedachten te veranderen.

'Je bent je les al vergeten, Lisa! Luister goed. Luister nu heel goed.' Buig voorover zodat de nabijheid van mijn stem haar ge-

snik afsnijdt. 'Ik zou niet graag zien dat je een grote fout maakt omdat je niet hebt begrepen hoe ernstig de situatie is, dus ik zal even extreem duidelijk zijn. Omdat, als Leonard de gevangenis ingaat, hij zal sterven. En jij bent de moordenaar – zijn *moordenaar* – omdat je vandaag niet de juiste keuze hebt gemaakt.'

Ik sta mezelf nu een flauw glimlachje toe, een teken van mijn volledige en meelevende begrip. 'Je houdt toch van Leonard?'

'Ja,' knikt ze. Knippert.

'En jij wilt een leven samen met hem hebben?'

'Ja.'

'Maar dat kan niet als hij in de gevangenis doodgaat, hè?'

'Nee.'

'En je weet dat jij nu de enige ter wereld bent die hem kan redden, nietwaar?'

'Ja.'

'Dan is er maar één oplossing. En jij moet het doen, Lisa.'

Ze droogt haar tranen, schraapt haar keel en haalt haar neus langs haar mouw. Haar vastberadenheid geeft haar ogen een stalen glans.

'Oké,' zegt ze.

'Grote meid. Oké, Lisa, we nemen het hele verhaal door.'

Na toestemming van het hof te hebben gekregen om een laatste 'onverwachte getuige' op te roepen (de rechter had weinig keus, gezien de grote kans op veroordeling en het risico dat ik in hoger beroep zou gaan als ik mijn zin niet kreeg), roep ik Lisa op om te getuigen. Zoals ik haar heb geadviseerd, heeft ze de rode gloed op haar gezicht met een vochtige doek weggewerkt en houdt ze zich rustig, dankzij het halve valiumpje dat ik haar na ons gesprek heb gegeven. Loopt geconcentreerd van haar plekje achterin naar voren, stap voor stap, houdt een hand omhoog en zweert op een lederen King James-bijbel de waarheid te spreken, de hele waarheid, enzovoort, enzovoort. Staart me aan, één en al grote ogen en lippenstift. De jury leunt naar voren. Een *onverwachte getuige*, zeggen de gezichten. *Wat zal ze zeggen?* Ik weet het zelf ook niet zeker.

'Vertel ons in je eigen woorden wat je wilt zeggen,' zeg ik zacht tegen haar. 'Vertel het hof maar wat er echt is gebeurd, Lisa.'

En ze doet het. In een helder, chronologisch verhaal werkt ze punt voor punt af en krijgt de aanklager de ene dreun na de an-

dere te verwerken. Het gaat zelfs nog beter dan we hebben geë oefend. Ze verwerkt er een paar details in die het verhaal specifiek maken, zoals 'Leonard kreeg hem maar moeilijk omhoog omdat een van zijn kinderen keelontsteking had en hij zich echt zorgen maakte', evenals mijn favoriet, op de vraag door de aanklager hoe ze zeker kon weten dat het die nacht was, en niet een andere: 'Ik weet nog dat het de veertiende was omdat we langs het billboard met de poster van Schantz Sausages moesten en er een datum aan en uit knipperde, de veertiende, en ik weet nog dat ik bedacht dat het dezelfde datum was als mijn verjaardag in oktober.'

Kan een getraumatiseerd, angstig en verward meisje van achtien een jury dat allemaal onder ede voorliegen? Met een duwtje in de rug en wat begeleiding kan ze dat zeker. Ze kan redelijke twijfel zaaien bij de juryleden, die voorheen geen twijfels hadden. Dit alles alleen door haar mond open te doen en de magische woorden uit te spreken.

Natuurlijk begrijp ik dat dit soort praktijken de zorg doet rijzen dat mijn rol in het proces getuigt van een gebrek aan normen. En dat daarop met een scherp argument kan worden geantwoord, het antwoord dat advocaten altijd geven om te rechtvaardigen dat ze schuldige criminelen tegen een beloning vrijpleiten: dat iedereen in een vrije en democratische maatschappij het recht heeft als onschuldig te worden beschouwd, en dat de verdachte elke kans moet worden gegeven om de beschuldigen te weerleggen enz. enz.

Maar dat argument laat ik achterwege. Niet omdat ik het een farce vind, maar omdat filosoferen niets uithaalt en ik me niet met de waarheid bezighoud.

Kortom, om de betekenis van Leonard Busch' overwinning te kunnen waarderen, moet je jezelf niet lastigvallen met 'principes', wat ook je opvatting over zo'n heikel onderwerp mag zijn. Ook kun je je beter verre houden van de mistige moerassen van 'eer', 'genade', 'verantwoordelijkheid', 'recht', en wat dies meer zij.

Wat je moet weten is: ik heb *gewonnen*.

Advocatenkantoren hebben altijd twee namen. Het kantoor waar ik werk is bijvoorbeeld officieel bekend als Lyle, Gederov & Partner. Maar onder strafpleiters, griffiers, rechters, motorkoeriers, recidivisten en aanklagers voor het OM in deze stad is het beter bekend als Laaienlichter, Zet 'm Af & Partner. De suggesties die worden gewekt, zijn duidelijk. Het is ook duidelijk dat te oordelen naar hun succesratio Laaienlichter, Zet 'm Af & Partner tot de beste strafpleiters van het land behoren. En we zijn maar met z'n drieën.

Categoriaal gesproken staan strafpleiters bekend als de zonderlingen van onze professie (wie is de eigenaardigheden van een makelaar of fiscaal jurist ooit opgevallen?), en Graham Lyle, een uitblinker op de universiteit, vaak genoemd als kandidaat voor de positie van rechter (maar altijd afgewezen als 'te riskant') en met zijn tarief van 375 dollar per uur leider in zijn vakgebied, is een nog grotere zonderling dan de rest. Een explosief, octaaf-omspannend vocaal vermogen en een gezicht dat zozeer wordt getekend door de beenderstructuur, zachte mond en lange wimpers, dat het moeilijk is niet te worden afgeleid door de schoonheid ervan. Voeg daarbij een kledingsmaak die varieert van pasteltinten en opzichtige sieraden tot chokertjes en gestippelde vlinderdasje, samen met de gewoonte zijn uit gajes bestaande cliëntèle aan te spreken met 'schat' of 'lieverd', en je hebt Graham, een supernicht wiens superieure intelligentie, Peter O'Toole-uiterlijk en pure verdorvenheid hem ver boven de rest van de concurrentie verheft. Kort gezegd, ik mag Graham graag. Als advocaat denken we hetzelfde. Ik herinner me nog vaak wat hij na afloop van mijn eerste eigen zaak had gezegd nadat ik het hof had misleid omtrent het strafblad van mijn cliënt, een bedrog dat tot vrijspraak leidde. 'Leugens bestaan niet,' zei hij, terwijl hij in zijn stoel achteroverleunde en me een knipoog gaf. 'Verkeerde percepties, die bestaan wel.'

De partner van Graham Lyle, de andere zonderling van het kantoor, is Bert Gederov, een Russisch immigrant van de tweede generatie die op de een of andere manier (ik vermoed met opzet) beangstigend veel van het accent van zijn voorouders heeft behouden. Zijn lichaam – gebocheld, met dik achterwerk en armen die als aangeschroefde varkenspoten van zijn schouders

afhangen – is een fysieke manifestatie van zuivere vijandigheid. Zelfs op momenten van betrekkelijke rust spreekt er onrust en wreedheid uit zijn gezicht, wat hem bij ‘makke schapen’ (rechters) de ene gewonnen zaak na de andere heeft bezorgd, en dat ten koste van ‘achterlijke aanklagers’.

Om wat voor lichamelijke redenen dan ook is Bert Gederov het type wiens sociale vaardigheid voornamelijk bestaat uit intimidatie. Wat echter echt indruk maakt, is dat het hem lukt anderen angst aan te jagen louter door aanwezig te zijn en slechts zelden door uitingen van kwaadaardigheid. Hij spreekt niet langer dan de tijd waarvoor hij wordt betaald, en als hij dat doet, is dat om de meest kwetsbare aanwezige obsceniteiten en verpletterende beledigingen naar het hoofd te slingeren. Denk eens terug aan de pestkop vroeger bij jou op school. Denk eens terug aan je samengeknepen maag, de plotselinge slapheid van je gezichtsspieren, de beklemming rond je longen als je hem alleen al zag. Weet je het weer? Dan ben je al een stap dicht bij Bert. Maar hoewel Bert een wrede, misogyne, racistische, opgeblazen en misselijk makende tafelenoot is, is hij een advocaat voor wie ik niets dan het diepste respect koester.

Wat de ‘& Partner’ betreft, dat ben ik. En hier sta ik dan, in het juristentoilet het zweet van mijn gezicht te wassen dat meneer Busch er met zijn dankbare zoenen had opgesmeerd. Even naar links draaien, naar rechts draaien, uit mijn ooghoeken een blik op mijn profiel. Concludeer dat ik er niet slecht uitzie, vooral als je de weinige uren slaap die ik de laatste vijf van mijn vijfendertig jaar heb gehad in aanmerking neemt. Maar ik moet ook erkennen dat de tijd zich begint af te tekenen: grijs in het gezicht, voortijdig grijs aan de slapen en aan de zijkanten, grijze wolken die mijn blauwe ogen binnen drijven. Er is de laatste tijd veel grijs aan me te zien, maar dat is niet erg. Grijs staat me goed. En net als ik dat bedenk, gaat de pieper om mijn pols om me mede te delen dat ik word ontboden naar een spoedbijeenkomst in de directiekamer van Lyle, Gederov, en dat beide partners aanwezig zullen zijn.

Terwijl ik de korte afstand afleg naar het noordelijker gelegen kantoor aan de University Avenue en mijn gezicht wordt verwarmd door een onwillig zonnetje, denk ik aan het laatste deel van de boodschap op het schermje van de pieper: ‘WE HEBBEN DE VERDWENEN MEISJES’. Grahams subtiele bewoordingen.

Ik had over de zaak gehoord door dingen die ik in de ge-

rechtskantine heb opgevangen (strafpleiters zijn even alert op nieuwe moordzaken als bedrijfsjuristen op de Dow Jones). Het was iets over twee meisjes van veertien die een paar maanden geleden als vermist werden opgegeven en van wie nu werd aangenomen dat ze dood waren. De politie zou 'goede tips' hebben gekregen, wat betekende dat ze een verdachte hadden, en was nu tijd aan het winnen om genoeg bewijsmateriaal te verzamelen om hem te arresteren. Terwijl we zaten te wachten tot de rechter na de lunch zou terugkomen, had iemand me een krant gegeven, en op de achterpagina van het voorste katern stonden de foto's van de slachtoffers naast elkaar. Het soort blanco, achtergrondloze portretten dat voor school en jaarboeken werd gemaakt. Gewoon twee vermiste tienermeisjes gevangen in een platte afbeelding. Het soort bericht dat je bijna elke dag in de krant ziet: glimlachend, kin in de lucht, zorgeloos.

Als ik de kleine directiekamer op kantoor binnenkom, komt een muur van sigarettenrook die eerst door Bert Gederovs longen is gegaan, me tegemoet. Ergens in de mist zie ik Graham opstaan en zwiggend de stoel aanwijzen waarop ik moet plaatsnemen. Hij draagt een paars, suède colbert en zijn schooldas, verbleekt door vele jaren geregeld dragen. Bert draagt geen jasje, zijn mouwen zijn opgerold en te oordelen aan het slagveld in de asbak voor hem zit hij er al een poosje.

'Je hebt verdomme de tijd genomen,' zegt hij zonder op te kijken.

'Sorry, maar de zitting wordt meestal niet opgeschort als er een pieper gaat.'

'Onvolwassen blaaskaak...'

'Heren!' Graham valt hem in de rede, smekend en met gespreide armen. 'We hebben een zaak – een nogal alarmerende zaak – om ons over te ontfermen.'

Ik ga zitten, trek een leeg blocnote uit mijn koffertje en houd een pen in aanslag. Bert duwt zijn stoel van de tafel af en laat zijn hoofd in een overdreven verveeld gebaar achterover vallen. Dit wordt Grahams bijeenkomst. Hij begint door de *Star* van vandaag naar me toe te schuiven.

'Heb je het gezien?' vraagt hij.

'Niet echt.'

'Je hebt toch wel gehoord van de vermiste meisjes in het noorden?'

'Dat heb ik gehoord.'